

2017

AZ ADÓCSÖKKENTÉS ÉS AZ OTTHONTEREMTÉS KÖLTSÉGVETÉSE

A 2017-es költségvetés tervezésekor a polgári berendezkedés alap gondolata a legfőbb szempont. Azt szeretnénk elérni, hogy **minden magyar ember tehessen egy lépést előre** saját életében. A jövő évi költségvetés egy másik lényeges szempontja, hogy biztonságot nyújtson a családok számára. Mindezeknek megfelelően a 2017-es költségvetés **az adócsökkentés és az otthonteremtés költségvetése lesz.**

A mögöttünk hagyott időszak nagy eredménye, hogy növekedő pályára került a gazdaság, és végleg leraktuk az IMF-től és az Európai Bizottságtól felvett hitel terhét. Az államadósság elleni harcot a jövő évben is folytatjuk. Mindannyian büszkék lehetünk arra, hogy miközben a 2010-es kormányváltás idején az uniós átlag fölött volt a magyar államadósság összege, ma már az uniós átlag alatt vagyunk. **A magyar reformok tehát működnek.**

Az **adócsökkentés** politikánk egyik legfontosabb sarokpontja. 2017-ben ezért továbbra is 15% lesz a személyi jövedelemadó kulcsa, amely az egyik legalacsonyabb Európában. Más területeken is folytatódik az adócsökkentés, hiszen 2017. január 1-től 5%-ra **csökken a legfontosabb élelmiszerekre (tej, baromfi, tojás) vonatkozó áfa.** Ezt megelőzően a sertéshúsról vonatkozó áfa már 2016-ban ugyanilyen mértékre mérséklődött. A legfontosabb élelmiszerekre vonatkozó áfacskéntés tulajdonképpen a rezsicsökkentés egy újabb nagyon fontos lépése: jelentősen csökkenti az idős emberek megélhetési költségeit. Szintén csökkenti az adóterheket, hogy 18%-ra mérséklődik az éttermi szolgáltatásokra és az internet-hozzáférésre vonatkozó áfakulcs. Ezeknek az intézkedéseknek köszönhetően **egy magyar családnál átlagosan 35-40 ezer forinttal több pénz maradhat.**

A Kormány **tovább növeli a gyermeket nevelő családok támogatását.** A családi adókedvezmény összege kétgyermekes családok esetében 15 ezer forintra nő gyermekenként. A fiatal házasoknak továbbra is jár adókedvezmény. A családokat segítő adócsökkentések érdemben hozzájárulhatnak a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megállításához. Magyarország családbarát ország: arányaiban többet fordítunk a családok támogatására, mint az OECD-tagállamok átlaga.

2017 az **otthonteremtés** éve is lesz. A Kormány álláspontja szerint a saját otthon megléte a polgári berendezkedés egyik legfontosabb előfeltétele. Ezért a jövő évi költségvetésben 211 milliárd forintot fordítunk a magyar családok otthonteremtésének támogatására. Ennek legfontosabb elemei az új és használt lakás vásárlására is felhasználható családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK), az államilag támogatott kedvezményes hitel, valamint az áfacskéntés. A Kormány továbbra is támogatja a lakástakarékokat; 2017-ben már működni fognak a nemzeti otthonteremtési közösségek (NOK), amelyek keretében tíz éves távlatban további 3 millió forintos támogatás járhat az otthonteremtésre. A cél az, hogy minden magyar ember saját lakáshoz vagy házhoz jusson, elérhető áron.

2017-ben is **folytatódnak az életpályaprogramok.** Ennek keretében tovább nő a rendvédelmi dolgozók, a felsőoktatásban dolgozók és a pedagógusok fizetése. A kormányhivatalok dolgozói számára elindul az új életpályaprogram. Mindezekon túl,

korábbi vállalásunknak megfelelően 2017-ben is megőrizzük a nyugdíjak reálértékét. A nyugdíjak összegének emelése mellett a legfontosabb élelmiszerek áfájának csökkentése is jelentős segítséget jelent a nyugdíjasoknak, hiszen a legfontosabb élelmiszerekből a nyugdíjasok különösen sokat fogyasztanak, így az árak csökkenése számukra újabb rezsicsökkentéssel ér fel.

Jövőre jelentős többletforrások állnak majd rendelkezésre az egészségügyi és szociális területen. Azt szeretnénk elérni, hogy tovább javuljon az ellátás színvonala, és az egészségügyi dolgozók megbecsülést kapjanak mindennapi munkájukhoz. Egy több éves program keretében **folytatódhat az egészségügyi dolgozók bérrendezése**. A 2017-es költségvetés a közoktatás és a kulturális szféra számára is többletforrásokat biztosít.

A 2017-es költségvetéssel egy újabb lépést teszünk egyik nagy célunk felé, amit **nullszaldós költségvetésnek** hívunk. A Kormány tervei szerint a 2017-ben az állam mindennapi működésére nem költünk majd többet, mint amennyi állami bevétel lesz. Az infláció mértéke várhatóan nem éri majd el az 1 százalékot sem, tehát az emberek által megkeresett pénz nem fog veszíteni az értékéből.

A jövő évi költségvetés tervezete **minden szakterület számára többletforrást juttat**. Oktatásra 270 milliárd forint, egészségügyre 167 milliárd forint, a társadalombiztosítási és jóléti szférára 155 milliárd forint, a kulturális tevékenységekre 66 milliárd forint, a sport és szabadidős ágazatokra pedig 22 milliárd forint többletforrás jut 2017-ben. A rendvédelem 114 milliárd forinttal, az önkormányzati szektor 6 milliárd forinttal magasabb keretösszegre számíthat. Igazságügyre, Igazságszolgáltatásra 26 milliárd forinttal, külügyekre 10 milliárd forinttal fordíthat többet jövőre a magyar állam. A 2240 milliárd forintos uniós forrásfelhasználáson kívül további 1600 milliárd forintot tervez a 2017-es költségvetés fejlesztésekre. A fentiekén túlmenően a Kormány minden szükséges intézkedést megtesz, hogy megvédje az országot a külső fenyegetésekkel szemben. Ennek érdekében a költségvetésben a honvédelem számára 51 milliárd forinttal több pénzt biztosítunk.

EGYES FONTOSABB INTÉZKEDÉSEK

Csökken a legfontosabb élelmiszerek áfakulcsa

2017-ben 5%-ra csökken a legfontosabb élelmiszerek, így a tej, a tojás és a baromfi áfakulcsa (a sertéshús áfája már idén csökkent). Ez az intézkedés jelentős támogatást jelent minden magyar családnak, emellett javítja a hazai termelők versenyképességét, és hozzájárul a kereskedelmi forgalom további bővüléséhez. A legfontosabb élelmiszerek mellett az éttermi szolgáltatások áfakulcsa is jelentősen csökken, 18%-ra.

Alacsonyabb lesz az internet-hozzáférés áfakulcsa

Az internetről szóló nemzeti konzultáció eredményei azt mutatták, hogy a magyar családok az internethasználat terén is támogatják az adócsökkentést. Éppen ezért a Kormány arra tesz javaslatot, hogy jövő évtől 27%-ról 18%-ra csökkenjen az internet-hozzáférésre vonatkozó áfakulcs. Ez az intézkedés hozzájárulhat ahhoz, hogy minden magyar háztartásban legyen szélessávú internetelérés, emellett segítheti a digitális szektor fejlődését.

Európa egyik legalacsonyabb személyi jövedelemadó kulcsa

2016-tól 15%-ra csökkent a személyi jövedelemadó, így egy kétkeresős, átlagjövedelemmel rendelkező család éves bevétele mintegy 60 ezer forinttal nő az előző évhez képest. A Kormány továbbra is elkötelezett az adócsökkentés politikája mellett, valamint célja, hogy Európában a magyarok fizessék a legalacsonyabb személyi jövedelemadót. Éppen ezért a Kormány a jövőben a személyi jövedelemadó kulcsának egyszámjegyűvé csökkentését szorgalmazza.

Tovább bővülnek a családi adókedvezmények

A Kormány egyik legfontosabb feladatának tekinti a magyar családok megerősítését, adóterheik csökkentését. Ezt szolgálja az adócsökkentés és az otthonteremtés költségvetése. A családi adókedvezménynek köszönhetően az átlagkeresettel rendelkező kétgyermekes családoknak jövőre is több jövedelmük lesz: 2019-re fokozatosan a kétszeresére, a gyermekenkénti 10 ezer forintról 20 ezer forintra emelkedik az igénybe vehető adókedvezmény. Az emelés részeként 2017-ben gyermekenként 15 ezer forintra nő a havi adókedvezmény összege. Egy kétgyermekes család éves jövedelme akár további 60 ezer forinttal is emelkedhet.

Adókedvezmény az első házásoknak

Az első házások adókedvezménye – amely alapján 2017-ben is a házaspár, vagy döntésük szerint egyikük, év közben az összevont adóalapját havonta 33 335 forinttal csökkentheti – ezentúl a gyermek születése esetén is két évig jár. A házasságok számának növekedése és ezzel együtt minél több gyermek születése segítheti érdemben a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megállítását, megfordítását.

Segítség az otthonteremtéshez

A Kormány 2016-ban indította el családi otthonteremtési programját. Ennek egyik legfontosabb eleme a családi otthonteremtési kedvezmény, amely jövőre is igénybe

vehető. A három vagy több gyermeket nevelők, illetve vállalók 10 millió forintos vissza nem térítendő támogatást kaphatnak új lakás építéséhez vagy vásárlásához. Emellé 10 millió forintos állami támogatású, alacsony kamatozású hitelt igényelhetnek. Az egy- és kétgyermekes családokra is gondol a Kormány: ők 600 ezer és 2,6 millió forint közötti támogatást kaphatnak. Az otthonteremtést segíti az új lakások építésére vonatkozó áfa csökkentése is, amelynek mértéke továbbra is 5% lesz a korábbi 27% helyett. A Kormány a lakáscélú megtakarításokat is támogatja a Nemzeti Otthonteremtési Közösségek segítségével.

Folytatódnak az életpályaprogramok

A Kormány az életpályamodellek és más, célzott béremelések segítségével biztosítja a munkavállalók számára a kiszámíthatóságot, valamint a gazdaság teherbíró képességéhez igazodó béremeléseket. A megkezdett programok 2017-ben is folytatódnak:

- **a pedagógusok** fizetése jövőre nemcsak a 2013-ban indult életpályamodellekben foglaltak szerint nő, hanem a 2015-től fokozatosan kiteljesedő minősítési rendszernek köszönhetően magasabb illetményt biztosító fizetési kategóriába is kerülhetnek;
- **a felsőoktatásban oktatói, kutatói és tanári munkakörben dolgozók** számára 2016-ban 15%-os, majd 2017-ben és 2018-ban további 5-5%-os bérrendezést valósít meg a Kormány;
- a hivatásos állományú **rendvédelmi és honvédelmi dolgozók** 2015. július 1-jétől átlagosan 30%-os illetményemelésben részesültek, majd ezt követően 2019-ig évente további 5-5%-os, tehát összesen 50%-os átlagos illetményemelésben részesülnek;
- az **állami tisztviselői életpályamodellek** köszönhetően 2016. július 1-jétől a járási kormányhivatalokban, míg 2017-től a megyei szinten dolgozók bérrendezése valósul meg, összesen 33 400 fős, a háttérintézményi rendszer átalakítása után pedig ennél nagyobb állomány tekintetében;
- a **Nemzeti Adó- és Vámhivatal** foglalkoztatottjainak a bére is emelkedik;
- az egyéb, alapvető közszolgáltatásokat biztosító ágazatokban dolgozó közalkalmazottak esetében megvalósuló egyes bérintézkedések fedezetét is tartalmazza a költségvetés.

Többletforrás az egészségügyi ágazatnak

A Kormány célja, hogy a magyar állampolgárok magas színvonalú egészségügyi ellátást kapjanak, az egészségügyi dolgozók pedig megbecsülést. Ennek érdekében indította el az elmúlt időszak legjelentősebb fejlesztési programját. A kabinet azt szeretné elérni, hogy folyamatosan javuljanak a betegágyaknál dolgozók munkakörülményei, ennek érdekében a jövő évi költségvetésben jelentős többletforrást biztosít. A fentiek mellett nagy hangsúlyt kapnak a szűrési és megelőzési programok is.

A cél a teljes foglalkoztatottság

A Kormány célja, hogy minden magyar ember, aki akar és képes rá, segély helyett munkajövedelemből tudjon megélni, és ebből teremthessen magának és a családjának megfelelő életkörülményeket. Ezt a célt szolgálja a közfoglalkoztatás, amely fokozódó értékteremtéssel párosul. A segélyezési rendszer átalakításának köszönhetően várhatóan egyre kevesebben szorulnak foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, és egyre többen léphetnek a munka világába. Jövőre is folytatódik a Munkahelyvédelmi Akció, amely az elmúlt években hozzájárult ahhoz, hogy több százezer új munkahely jöjjön létre. A Kormány célkitűzése, hogy belátható időn belül elérhetővé váljon a teljes foglalkoztatottság.

Értékálló nyugdíjak, emelkedő bérek

A Kormány megvédi a nyugdíjak értékét. Az időskori ellátások reálértéke 2011 és 2015 között 8,8%-kal emelkedett. 2017-ben is megőrizzük az időskori ellátások értékét, tehát a tervezett fogyasztói árnövekedésnek megfelelő mértékben növekednek az ellátások. A működő magyar reformok eredményeként már több mint 36 hónapja emelkednek a reálbérek, idén pedig további 4%-os növekedés várható. A tartósan alacsony inflációnak köszönhetően a fizetések megőrzik értéküket, ez a tendencia folytatódik jövőre is.

Bürokráciacsökkentés

A bürokráciacsökkentés elsődleges kormányzati célja a jó állam koncepciója mentén a közigazgatás szolgáltató jellegének megerősítése. Az állampolgárok ennek közvetlen eredményeit például az egy helyen megvalósuló ügyintézésben (kormányablakok), az egyes hatósági eljárások ingyenessé válásában, valamint az ügyintézési határidők rövidülésében tapasztalhatják. A háttérintézmények átalakítása hozzájárul az állam hatékonyabb és költségkímélő működéséhez.

Növekvő versenyképesség

A gazdasági növekedés záloga a hazai vállalkozások versenyképességének növelése. A kedvező vállalkozási környezet kialakításában nagy szerepe van a szektort érintő adók szabályozásának, illetve a hitelezés élénkítésének. Ennek érdekében 2017-ben tovább csökken a pénzügyi szervezetek különadójának hitelintézeteket érintő felső mértéke, és megszűnik a hitelintézeti járadék is. A vállalkozásokat terhelő adók szabályozásának jövő évi változásait a kis- és középvállalkozások (kkv) terheinek könnyítése és a nagyvállalatok adóelkerülési gyakorlatának visszaszorítása fogja jellemezni.

Fehéredő gazdaság

2015-ben a feketegazdaság ellen tett kormányzati intézkedéseknek (EKÁER, online pénztárgépek) is köszönhetően 550 milliárd forinttal több adóbevétel jelent meg az államkasszában. Az EKÁER további fejlesztése és az online kasszák használói körének 2016-os kiterjesztése mellett 2017-től az online számlázás rendszere segíti majd a valós idejű adatszolgáltatást, ezáltal az eddig el nem számolt bevételek tekintetében az adócsalások visszaszorítását. Folytatódik a NAV működésének optimalizálása, szolgáltató jellegének erősítése, az adózói minősítési rendszeren keresztül pedig a még hatékonyabb adóbeszedés.

Hatékonyabb uniós forrásfelhasználás

A 2014-2020 között elérhető 12 ezer milliárd forint keretösszegű fejlesztési, beruházási támogatások legalább 60%-át fordítjuk gazdaságfejlesztésre és munkahelyteremtésre. Emellett természetesen jelentős források jutnak az egészségügyi és szociális ágazat fejlesztéseire, a társadalmi felzárkóztatást elősegítő programokra, valamint a közigazgatási és közszolgáltatási infrastruktúra modernizálására. A lehető leghatékonyabb forrásfelhasználás, valamint a kedvezményezettek gyors és zökkenőmentes kifizetése érdekében nemcsak a támogatási előlegek mértéke emelkedik, hanem a korábbinál nagyobb szerephez jutnak a visszatérítendő támogatások, melyek a többszöri kihelyezésnek köszönhetően hosszú távon tudnak biztos finanszírozási forrást nyújtani a vállalkozások fejlesztéséhez.

Megvédjük az országot és növeljük a biztonságot

Tavaly több mint másfél millió bevándorló, vagyis egy országnyi ember lépett be illegálisan Európába, ebből hazánkon keresztül 390 ezren érkeztek. Határaink lezárását követően csupán pár százra csökkent a Magyarországon átjutni kívánók száma. A párizsi és a brüsszeli merényletek rámutattak arra, hogy a szabályozatlan bevándorlás valós biztonsági kockázatokat rejt magában. A Kormány tehát nem ismerhet kompromisszumot abban, hogy megvédje az országot a külső fenyegetésekkel szemben. Ennek érdekében a kellő intézkedéseket megteesszük, a költségvetésben pedig biztosítjuk az ehhez szükséges forrásokat.

A KORMÁNYZAT GAZDASÁGPOLITIKÁJÁNAK FŐ VONÁSAI, AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALAKULÁSA A 2017. ÉVBEN

I. A Kormányzat gazdaságpolitikája

A gazdaságpolitika egyik legfontosabb célja az államadósság további csökkentése, a GDP-arányos költségvetési hiány tartósan 3% alatti tartása, a foglalkoztatás bővítése, a versenyképesség javítása és a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása. Ennek érdekében a Kormány 2010 óta jelentős strukturális átalakításokat hajtott végre, többek között a munkaerőpiac, a nyugdíjrendszer, az adórendszer, az oktatás és a közigazgatás területén. Ezekre az eredményekre támaszkodva és ezeket a továbbiakban is szem előtt tartva készült el a 2017. évi költségvetési törvényjavaslat.

Az eredmények azt mutatják, hogy a költségvetési és pénzügyi egyensúly helyreállítására, az államadósság csökkentésére, valamint a munkaerőpiac keresleti és kínálati alkalmazkodására, a gazdasági növekedés újraindítására irányuló törekvések már meghozták az elvárt pozitív fordulatot. Az elért költségvetési eredmények jelentőségét bizonyítja, hogy Magyarország 2013 júniusában kikerült a 2004 óta fennálló túlzottdeficit-eljárás alól. A makrogazdasági egyensúly helyreállításában bekövetkezett eredményeket pedig jelzi, hogy 2016 tavaszán az Európai Bizottság úgy értékelte, hogy immáron nem áll fenn makrogazdasági egyensúlytalanság hazánkban.

A Kormány fenntartható költségvetési pályát biztosító gazdaságpolitikáját a pénzügyi piacok is egyre inkább elismerik. Ennek kézzelfogható jele, hogy az államadósság finanszírozási költsége számottevően csökkent, és az állampapírhozamok is rekord alacsony szintre süllyedtek az elmúlt időszakban.

A hosszú távon is sikeres gazdaságokat nemcsak az jellemzi, hogy viszonylag alacsony vagy határozottan csökkenő mértékű az államadósság GDP-hez viszonyított aránya, hanem az is, hogy a magánszektor adóssága is egészséges szinten alakul. Ennek érdekében megkezdődött a magánszektor jelentős mértékűre duzzadt adósságának leépítése. Elmondható, hogy a lakossági megtakarítások emelkednek, a folyó fizetési mérleg egyenlege pedig tartósan pozitív tartományba került.

A fegyelmezett fiskális politika, a külső egyensúly jelentős javulása, az állam és a háztartások eladósodottságának mérséklődése mind hozzájárult ahhoz, hogy a magyar gazdaság immár fenntartható növekedési pályára állt, és az ország sérülékenysége folyamatosan csökken.

A legfrissebb makrogazdasági adatok arról tanúskodnak, hogy a magyar gazdaság 2013-ban beindult növekedése fenntarthatóvá vált, és annak összetevőit tekintve határozott elmozdulás tapasztalható egy kiegyensúlyozottabb növekedési szerkezet irányába. Összességében 2014-ben 3,7%-kal, majd 2015-ben 2,9%-kal nőtt a GDP reálértéke.

Bár 2016-ban a növekedés ütemének enyhe mérséklődése várható, ennek háttérében elsősorban az EU-transzferek lehívásának természetes ciklikussága húzódik meg. Ugyanakkor 2017-től kezdődően ismét tartósan magas GDP-bővülés prognosztizálható.

A növekedéshez nagymértékben hozzájárul a lakosság rendelkezésre álló jövedelmének emelkedése, ami élénkíti a fogyasztást. A következő években a fogyasztás további növekedése várható, amit a kormányzat intézkedései is nagymértékben támogatnak (például az internet és az alapvető élelmiszerek áfakulcsának a csökkentése, a családi adókedvezmény további növekedése). Emellett a tovább javuló jövedelmi és munkaerőpiaci folyamatokkal párhuzamosan folytatódik a háztartások fogyasztásának stabil és fenntartható bővülése.

2016-tól a beruházások alakulásához a versenyszféra fejlesztései várhatóan pozitívan fognak hozzájárulni. A nagyvállalatok tekintetében az elmúlt időszakban bejelentett fejlesztések fokozatos felfutása várható, a kis- és középvállalkozások beruházási aktivitására pedig az alacsony hozamkörnyezet és a kedvező üzleti klíma mellett ösztönzően hat a Magyar Nemzeti Bank kifejezetten beruházásfókuszú hitelprogramja.

Ezen túlmenően a Családi Otthontermelési Kedvezmény kiterjesztése, a Nemzeti Otthontermelési Közösségek létrehozása, valamint a kedvezményes 5%-os lakásáfa bevezetése jelentős lökést ad majd az ingatlanpiacnak és az építőiparnak is.

Mindezek eredményeként Magyarország beruházási rátája továbbra is stabilan 20% felett alakul majd, ami azért is kedvező, mert a folyamatos fejlesztések hosszú távon is támogatják a gazdaság növekedését.

A külső kereslet élénkülését is tükrözve a feldolgozóipari termelés és a kivitel dinamikája is kiváló volt 2015-ben. Ebben jelentős szerepet játszott a járműgyártás, valamint a hozzá kapcsolódó beszállítói hálózat folyamatosan bővülő kibocsátása. A kedvező külkereskedelmi folyamatok várhatóan 2016-ot követően is fennmaradnak, részben a már elhatározott új kapacitásbővítéseknek köszönhetően. Az ipar és a külkereskedelem folyamatos élénkülését az Irinyi Jánosról elnevezett iparstratégia célkitűzései is nagymértékben támogatják.

A Munkahelyvédelmi Akciónak, a közfoglalkoztatási programok kiterjesztésének és a munkaalapú társadalom megteremtése érdekében hozott egyéb intézkedéseknek köszönhetően pozitív tendencia figyelhető meg a munkaerőpiacon. Ezt jól szemlélteti, hogy a foglalkoztatottak száma jelentősen meghaladja a válság előtti szintet, miközben a munkanélküliségi ráta is folyamatosan csökken. A gazdaság tartós és stabil növekedése a foglalkoztatásra is kedvezően hat, emiatt az elkövetkező években is kedvező munkaerőpiaci folyamatok várhatóak.

A kiegyensúlyozott gazdasági növekedés alacsony fogyasztói áremelkedéssel párosul, ami kiszámítható környezetet teremt a gazdasági szereplők számára. A 2015. évet nulla százalékos körüli árdinamika jellemezte, főként az Európa-szerte tapasztalt alacsony inflációs környezet és az olajárcsökkenés eredményeként. Összességében az elmúlt évek tapasztalatai alapján kijelenthető, hogy a magyar gazdaságot a korábbinál alacsonyabb inflációs folyamatok jellemzik. Ez a fejlemény a várakozásokba beépülve középtávon is kedvezően hat. Emellett várható, hogy az olajár hosszabb ideig elmarad a korábbi években tapasztalt magas szinttől, ami meghatározó mértékben hat a hazai fogyasztói árak alakulására is a következő időszakban.

II. Az államháztartás céljai és keretei

1. Költségvetéspolitikai keretek

A 2017. évet jellemző költségvetési politika a már megkezdett utat követi, új eszközök alkalmazásával, új prioritások kitűzésével támogatja a gazdasági növekedést, a családokat, és az adósságteher mérséklése mellett a költségvetés hiányának folyamatos, 3% alatti tartását biztosítja.

A Kormány a 2017. évre vonatkozóan a GDP-hez viszonyítva 2,4%-ban határozta meg az európai uniós módszertan szerinti hiánycélt.

A kitűzött költségvetési hiány biztosítja, hogy az államadósság GDP-hez viszonyított aránya mérséklődjön.

A 2017. évi költségvetési törvényjavaslat a korábban már megszokott, konzervatív módon készült, az előre nem várt kockázatok kivédése érdekében a kormányzat ismételten két típusú központi tartalékot képzett, az Országvédelmi Alap előirányzatát, valamint a Rendkívüli kormányzati intézkedések tartalékát. A tartalékok rendszerét erősíti a költségvetési fejezetenként 2017-ben is megképzett stabilitási tartalék, amelynek felhasználása a Kormány döntése alapján csak az év utolsó negyedében lehetséges.

Az adósság csökkentése 2011-től kezdődően a nemzeti vagyon gyarapodása mellett ment végbe, nem a vagyon felélésével vagy külföldi értékesítésével érte el a Kormány. Ezért 2017-ben is kiemelt prioritás az olyan beruházások megvalósítása, amely által gyarapodik a nemzeti vagyon. Ez az oka, hogy a költségvetés szerkezetében a felhalmozási és uniós fejlesztési részek hiányt mutathatnak.

Ahogy az elmúlt években, úgy 2017-ben továbbra is fontos feladat az uniós támogatások átszervezése, ezáltal a hatékony felhasználás elősegítése oly módon, hogy a gazdaságfejlesztést támogató beruházások előtérbe kerüljenek. A 2017. év több tekintetben is fordulópontot jelent. Magyarország az új periódus (2014-2020) kihívásaival felkészülten néz szembe, így a 2017. évi kifizetések nagyságrendje várhatóan megközelíti a korábbi évek kiemelkedően magas értékeit, fenntartva a gazdasági növekedés lendületét.

A Kormány gazdaságpolitikáját szem előtt tartva a 2017. évi főbb célkitűzések a következők:

- az otthonteremtési program felfutása,
- az alapvető élelmiszerekre rakódó adóteher jelentős mérséklése,
- a családok adóterheinek további csökkentése a családi adókedvezmény mértékének növelésén keresztül,
- a közmunkaprogram folytatása a „segély helyett munkát”-elv érvényesítésének megfelelően,
- a nyugdíjkiadások és egyes jövedelempótló ellátások reálértékének megőrzése,

- a pedagógus-életpálya, illetve a rendvédelmi és honvédelmi életpálya folytatása, az egészségügyi, a szociális, a felsőoktatási és kulturális területen megszülető bérintézkedések finanszírozása,
- a 2016. év második felében bevezetésre kerül az állami tisztviselői életpálya a kormányhivatalok járási (fővárosi kerületi) hivatalainál, majd 2017. január 1. napjától a fővárosi és megyei kormányhivataloknál is,
- 2017-ben a költségvetés számol a Nemzeti Adó- és Vámhivatal foglalkoztatottjainak béremelésével is,
- a jövő évben a költségvetés jelentős összeget tartalmaz a hazai forrásból megvalósuló beruházásokra, fejlesztésekre, melyeket részletesen az általános indokolás melléklete mutat be,
- az európai uniós programoknál a maximális ütemű forrásfelhasználás prioritásként jelenik meg, azért, hogy a fejlesztési források a kedvezményezettek számára minél hamarabb elérhetővé váljanak,
- közlekedési fejlesztések és karbantartási többletek, energetikai beruházások finanszírozása,
- a vidéki nagyvárosokat modernizáló, versenyképességet, kulturális vonzerőt növelő és életminőséget javító Modern Városok Program fejlesztéseinek végrehajtása,
- felsőoktatási, kulturális, köznevelési és sportberuházások, nemzetstratégiai gazdaságfejlesztési támogatások,
- az online pénztárgépek kötelező használata II. üteméhez kapcsolódó, a bankkártya elfogadóhelyek számának növeléséhez kapcsolódó, valamint az elektronikus számlarendszer bevezetése révén további gazdaságfehérítés elősegítése,
- a pénzügyi szervezetek különadójának csökkentése, a hitelintézeti járadék megszüntetése által a hitelezés bővítésének elősegítése.

2. Egyensúlyos költségvetés

Az elmúlt években rendre 3% alatti uniós módszertan szerinti hiánnyal zárt a költségvetés. Ezen túlmenően az elsődleges, vagyis a kamatkiadások nélküli egyenleget az elmúlt években a többlet jellemezte. Európai uniós összehasonlításban az Európai Unió Statisztikai Hatósága (Eurostat) által kiadott adatok alapján három év átlagában hazánk az elsődleges egyenleget tekintve a második helyet érte el. 2017-ben az elsődleges egyenleg továbbra is szufficites lesz.

Ugyanakkor a Kormány célja, hogy az állam hiány nélkül működjön, a közszolgáltatások - honvédelem, oktatás, egészségügy, környezetvédelem stb. - költségét hitelek felvétele nélkül, a működési bevételekből tudja finanszírozni. A nulla százalékos működési hiányt úgy kell elérni 2017-ben, hogy a munkahelyek számának gyarapodását lehetővé tevő fejlesztésekre a források biztosítva legyenek, ezáltal a GDP növekedése a 3% körüli tartományban maradjon.

3. A Kormány által prioritásként kezelt főbb területek és fontosabb változások

A fentiekkel összhangban a 2017. évi főbb célterületek és a legfontosabb változások az alábbiak:

a. Családok helyzetének javítása

Jövőre is fennmarad a munka és a gyermeknevelés megbecsülésére épülő családi adórendszer. A jövedelmeket Európa egyik legalacsonyabb személyi jövedelemadó kulcsa (15%) terheli, a gyermeknevelést pedig továbbra is családi adókedvezménnyel segíti a Kormány.

2016-tól kezdődően négy év alatt fokozatosan kétszeresére nő a két gyermeket nevelő családok által érvényesíthető családi kedvezmény mértéke. A 2015. évi, gyermekenkénti havi 10 ezer forintról évente egyenlő összeggel emelkedik a családokat megillető kedvezmény, amelynek mértéke eltartottanként 2017-re 15 ezer forintra, 2019-ig 20 ezer forintra növekszik. Az intézkedés évente közel 15 milliárd forinttal javítja majd az érintett 380-390 ezer adózó jövedelmi helyzetét.

2017-től a munkahelyi bölcsődék támogatása segíti a kisgyermekes szülők munkavállalását, amelynek üzemeltetésével kapcsolatosan felmerült adóévi költségek, ráfordítások elismert költségként nem növelik a társasági adóalapot a jövő évtől. Emellett a munkahelyi bölcsődék fenntartói közvetlen állami támogatásra is jogosulttá válnak.

Az előző évek stabil költségvetése és kiszámítható gazdaságpolitikája tette lehetővé, hogy a Kormány az elmúlt évtizedek legnagyobb otthonteremtési programját hirdesse meg. A program a gazdasági növekedés közvetlen ösztönzésén túl olyan nemzetstratégiai fontosságú célkitűzések megvalósításához járul hozzá, mint a kedvezőtlen demográfiai trend megfordítása, illetve a szakképzett munkaerő itthon tartása. Az otthonteremtési program pozitív társadalmi és gazdasági hatásai hosszabb távon is érvényesülnek majd a születésszám növekedésével, továbbá a családalapítás előtt álló fiatal családok élethelyzetének javulásával. A programra fordított költségvetési kiadások így hosszabb távon megtérülnek, erősítik a költségvetés hosszú távú fenntarthatóságát.

Az új otthonteremtési program egyrészt a családok otthonteremtési kedvezményét (vissza nem térítendő támogatását) és a hozzá kapcsolódó kamattámogatott hitelt, másrészt a lakásértékesítési áfa csökkentését, illetve a Nemzeti Otthonteremtési Közösségek kialakításának ösztönzését jelenti.

Az otthonteremtési kedvezmény révén lakáshoz jutó családokban megszülehetnek a vágyott gyermekek. Azok a fiatalok, akik három gyermeket nevelnek, vagy 10 éven belül vállalják három gyermek megszületését, azonnal jogosulttá válnak a tízmillió forintos kedvezményre. A konstrukció lehetőséget nyújt a fokozatos igénybevételre, azaz a családok minden megszülető gyermek után megkaphatják a támogatás következő részét. Az új lakások értékesítésénél a 27%-os általános áfakulcs 5%-ra csökkent. Így bárki, aki lakást vásárol az elkövetkezendő négy évben, ebben a kedvezményben részesül. Annak érdekében, hogy ne szenvedjenek hátrányt az önállóan építkezésbe kezdő családok, a Kormány adó-visszatérítési támogatást vezetett be számukra. Ez azt jelenti, hogy ha az építető magánszemély nem fővállalkozót bíz

meg, hanem maga szervezi az építkezést, a megvásárolt építőanyagokról, illetve igénybe vett építőipari szolgáltatásokról kiállított számlák áfatartalmának különbözetét 5 millió forintig vissza tudja igényelni.

Az otthonteremtési program további eleme a NOK. A konstrukcióhoz csatlakozó tagok kötelezettséget vállalnak egy meghatározott összeg befizetésére, előre meghatározott ütemben. Az új lakás vásárlásához a megtakarításon felül a még hiányzó összeget a közösség kamatmentesen megelőlegezi azoknak a tagoknak, akiket sorsolással választanak ki a több mint 10 éves futamidő alatt. A konstrukcióhoz állami támogatás is jár, amelynek mértéke a befizetési kötelezettség 30%-a, de legfeljebb havi 25 ezer forint. A megtakarításokat csak új ingatlan vásárlására lehet fordítani.

b. Munkahelyteremtés, rászorulóknak támogatása

A Kormány a 2017. évben is folytatja eddigi foglalkoztatáspolitikáját, amelynek elsődleges célja a „segély helyett munkát”-elv érvényre juttatása. Továbbra is fontos, hogy becsületes munkával az emberek megfelelő életkörülményeket teremthessenek maguk és családjuk részére, és ne segélyekből kelljen megélniük. A 2015. évben e célnak megfelelően átalakításra került a segélyezési rendszer, a 2016. év pedig az állam és az önkormányzatok közötti átlátható munkamegosztás új rendszerének megszilárdítását szolgálja. A települési támogatás mint új önkormányzati szociális ellátás 2015. évi bevezetésével az önkormányzatok szabadabban dönthetnek a támogatások nagyságáról és formájáról, biztosítva a helyi igényekhez való nagyfokú alkalmazkodást, egyúttal a szociális ellátások igazságosabb elosztását. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy az önkormányzatok továbbra is számíthatnak az állam segítségére egyes szociális feladataik biztosításához, jövedelemtermelő képességük függvényében. A Kormány intézkedései és a 2017. évi gazdasági környezet kedvező alakulása lehetővé teszi, hogy egyre többen dolgozhassanak.

A Munkahelyvédelmi Akció azon csoportok foglalkoztatását célozza, amelyek aktivitási rátájukban elmaradnak a régiós országoktól, és amelyek jellemzően erősebben reagálnak a különféle adórendszerbeli ösztönzőkre. A kedvezményezett munkavállalói csoportok a 25 év alattiak, 55 év felettiak, gyesről visszatérők, tartós munkanélküliek, pályakezdők, szakképzettséget nem igénylő vagy mezőgazdasági munkakörben dolgozók.

2017-től a közfoglalkoztatás időtartama is beleszámít az álláskeresési időszakba, ennek értelmében az így foglalkoztatottak is jogosulttá válhatnak a Munkahelyvédelmi Akció kedvezményére a tartós munkanélküli kategóriában, ezzel elősegítve a leghátrányosabb munkaerőpiaci csoportok tartós elhelyezkedését.

A Kormány az ingyenes tankönyvellátás felmenő rendszerű kiterjesztésével is támogatja a családokat. 2014. január 1-jével új alapokra helyeződött az iskolai tankönyvellátás, amelynek célja az volt, hogy annak egységesítésével az iskolákban kizárólag oktatási-szakmai szempontok alapján történjen a tankönyvek kiválasztása és megrendelése, a tankönyvbeszerzés átláthatósága növekedjen, csökkenjenek a szülők terhei, valamint a költségvetés számára a tankönyvellátással járó kiadások. Az állami tulajdonú tankönyvkiadás mellett az általános iskolákban felmenő rendszerben, a 2013/2014. tanévtől fokozatosan bevezetik az ingyenes tankönyvellátást. A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján 2017-re az ingyenes tankönyvellátás a teljes alsó

tagozatra és a felső tagozat 5. évfolyamára terjed ki, ehhez a költségvetés biztosítja a tankönyvsomagok fedezetét, továbbra is megtartva a még hiányzó felsőbb évfolyamoknál a rászorultságalapú ingyenesség forrásfedezetét. Mindezek mellett a hit- és erkölcstanoktatást szervező egyházi jogi személyeket a tanulólétszámhoz igazított ingyenes tankönyvellátás továbbra is megilleti, amely a 2016/2017. tanévtől immár az összes alapfokú oktatási évfolyamon oktatott tanuló után jár.

A Kormány a családok támogatását, azon belül is a gyermekétkeztetési feladatok finanszírozását az utóbbi évek során mindvégig kiemelt területként kezelte. A bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés 2015. szeptember 1-jétől történő kiterjesztéséből adódóan soha nem látott mértékben bővült a kisgyermeket ellátó intézményrendszerben a térítésmentes étkeztetés lehetősége, továbbá 2016-tól a Kormány – a korábbi nyári gyermekétkeztetéshez képest – az összes nevelési/oktatási szünetben lehetővé tette a rászoruló gyermekek étkezését. Ezen intézkedések tovább csökkentik a családok gyermekneveléssel összefüggő terheit, valamint hozzájárulnak a jövő generációinak egészséges fejlődéséhez, ezzel bizonyítva a Kormány elkötelezettségét a gyermekek megfelelő ellátása iránt. E kiemelt célkitűzés megvalósításához a 2017. évben további források bevonására kerül sor, a 2016. évre tervezett – ez idáig példanélküli – 71,7 milliárd forint összegben felül ugyanis további 2,2 milliárd forintot biztosít e célra a központi költségvetés. A tovább növekvő forrásból egyrészt a gyermekek intézményi – az egészséges táplálkozás szabályainak eleget tevő – étkeztetése biztosítható, amely a mindösszesen 73,9 milliárd forintból 67,2 milliárd forintot jelent. Másrészt az önkormányzatok kötelező feladatként – a szülők igényének megfelelően – a szünetek alatt is biztosítják a főétkezést, így az arra rászoruló gyermekek a tavaszi, nyári, őszi és téli szünetben is meleg ételhez jutnak. Ehhez járul hozzá az állam a többletforrás biztosításával.

c. Életpályaprogramok, bérrendezések

2017-ben tovább folytatódnak a közszolgálati dolgozók megbecsülése érdekében tett intézkedések. Ennek részeként a járási hivatalokban 2016 júliusában életbe lépő állami tisztviselői életpálya 2017-től kiterjesztésre kerül a megyei kormányhivatalok munkatársaira is. Folytatódik a honvédelmi és rendvédelmi életpályamodell, amelynek keretében 2019-ig évente átlagosan 5%-kal nő a katonák és a rendvédelmi dolgozók fizetése. Emellett, a korábbi döntésnek megfelelően, a pedagóguséletpálya-modell alapján havi átlagosan 4-10 ezer forinttal tovább emelkedik a pedagógusok bére is. A költségvetés fedezetet nyújt az egyéb, alapvető közszolgáltatásokat biztosító ágazatokban (egészségügy, szociális és gyermekvédelmi ágazat, felsőoktatás és kulturális ágazat) megvalósuló bérintézkedésekre.

d. Uniós programok

A Kormány kiemelten kezeli az uniós támogatások felhasználását. A 2017. évi kifizetések nagyságrendje megközelíti a korábbi évek kiemelkedően magas értékeit, fenntartva a gazdasági növekedés lendületét. Ezzel összefüggésben 2016-ban a 2014-2020-as időszakban rendelkezésre álló támogatások fele kerül meghirdetésre, a fennmaradó forrásokra pedig a 2017. év elejétől lehet majd pályázni. A cél az, hogy a fejlesztési források a kedvezményezettek számára minél hamarabb elérhetővé váljanak, és ezáltal a támogatások legnagyobb része már a 2018. év végére

felhasználásra kerülhessen, elkerülve azt a korábbi gyakorlatot, hogy a források jelentős részének kifizetésére csak az uniós pénzügyi időszak végén kerüljön sor.

A Kormány a fejlesztési források 60%-át az uniós célkitűzésekkel összhangban a foglalkoztatás és versenyképesség növelésére épülő gazdaságfejlesztésre fordítja. Az uniós források és az ehhez kapcsolódó nemzeti társfinanszírozás összegei továbbra is jelentős mértékben járulnak hozzá az egészségügy, az oktatás, a foglalkoztatás fejlesztéséhez, de a közlekedés és a környezetvédelem, valamint a terület- és vidékfejlesztési célok megvalósításában is kiemelkedő szerepet kapnak.

A korábbi pénzügyi időszakhoz képest jelentősen magasabb arányban kerülnek meghirdetésre a visszatérítendő támogatások, melyek a többszöri kihelyezés által hosszú távon tudnak biztos finanszírozási forrást nyújtani a megerősödő vállalkozások jövőbeni fejlesztéséhez.

e. Hatékony állam

A jelenlegi központi hivatali szervezetrendszer rendkívül szerteágazó, és az állampolgárok számára nehezen átlátható. Annak érdekében, hogy az állampolgárokhoz közeli, költséghatékonyan működő, szolgáltató állam jöjjön létre, sor kerül a központi hivatalok és a – költségvetési szervi formában működő – központi minisztériumi háttérintézmények egységes alapelvek mentén történő felülvizsgálatára. A Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztési Stratégiában foglaltak alapján az átalakítás egyik iránya a szervek földrajzi elhelyezkedésének felülvizsgálata, melynek lényege a területi szemléletmód bevezetése, azaz a vidéki nagyvárosok maguk is az adott térség fővárosává váljanak. Másik iránya pedig a középírányító szervek szervezetrendszerének (feladatainak, szervezetének, működésének és költségvetésének) felülvizsgálata.

4. Adó- és járulékpolitikai célkitűzések

Az elmúlt évek adóintézkedéseinek köszönhetően a családokat, a munkavállalást, valamint a leghátrányosabb munkaerőpiaci helyzetben lévőket támogató adórendszer került kialakításra. Az élőmunka terheinek csökkentése mellett mérséklődtek a vállalkozások adóterhei, valamint a gazdaság fehéritésére és a feketegazdaság elleni küzdelemre irányuló intézkedések hatására javult az adóbeszedés hatékonysága és növekedtek a fogyasztási-forgalmi adókból származó bevételek.

A 2017. évtől tervezett adóváltozások elsősorban a családok támogatását, a gazdaság fehéritését, az adózás egyszerűsítését, valamint a további gazdasági növekedés elősegítését célozzák.

2017-ben további adóintézkedések segítik a gyermekvállalást. Megvalósul a családi kedvezmény 2019-ig tartó növelésének második üteme a kétgyermekes családok esetében, a kisgyermekes szülők munkavállalását pedig a munkahelyi bölcsődék üzemeltetésének társasági adón keresztüli támogatása segíti.

A vállalkozásokat terhelő adók szabályozása terén a Kormány 2017-ben is törekszik a nagyvállalatok adóelkerülési gyakorlatának visszaszorítására. E cél és a nemzetközi elvárásoknak való megfelelés érdekében 2016. július 1-jétől az OECD által kidolgozott, az ECOFIN Tanács által jóváhagyott módszertan (ún. nexus-módszer) alapján vehetők igénybe a jogdíjhoz és egyes immateriális jóságokhoz kapcsolódó adóalap-

kedvezmények. Ennek keretében szűkül a kedvezményezett immateriális javak köre, a kedvezmény alapja pedig a bevételről a nyereségre korlátozódik.

A hitelezés élénkítése érdekében 2017-ben tovább csökken a pénzügyi szervezetek különadójának hitelintézeteket érintő felső mértéke, és kivezetésre kerül a hitelintézeti járadék is, hiszen annak fenntartása a lakossági devizahitelek kivezetése és az új családpolitikai kedvezmények megteremtése következtében a továbbiakban nem indokolt.

A fogyasztási-forgalmi típusú adók területén kedvező intézkedés, hogy 2017-től 18%-ra csökken az internet-hozzáférésre és éttermi étkezésre, valamint 5%-ra csökken a tejre, a tojásra és a baromfihúsra vonatkozó áfakulcs, míg az üzemanyagok jövedékiadó-mértékének változása fokozottan veszi figyelembe a környezetvédelmi szempontokat.

A gazdaság további fehérítése érdekében az online pénztárgépek kiterjesztése mellett 2017-től bevezetésre kerül az online számlázás rendszere is, amely a számlakibocsátásról szóló adatszolgáltatás valós idejűvé tétele által hatékonyabbá teszi a bevételek el nem számolása révén megvalósított adócsalások visszaszorítását. Emellett a Nemzeti Adó- és Vámhivatal működésének optimalizálása, a feketegazdaság elleni fellépés megerősítése és a felhalmozott adótartozások hatékonyabb behajtása érdekében az adózói minősítésre vonatkozó részletszabályok, az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (EKÁER) rendelkezései, valamint a végrehajtási szabályok módosulnak.

III. Magyarország és az Európai Unió költségvetési kapcsolatai

1. Gyorsuló forráslehívás és versenyképesebb gazdasági, társadalmi szerkezet

A rendelkezésre álló 12 ezer milliárd forint uniós forrás ütemezett, gyors lehívása mellett ebben a periódusban az elsődleges cél az, hogy versenyképes gazdasági szerkezet jöjjön létre.

A vállalkozások általános, illetve energetikai, infokommunikációs fejlesztéseit, a kutatás-fejlesztést és innovációt, kiemelt turisztikai fejlesztéseket és a foglalkoztatás növelését 2017-ben minden korábbinál több támogatás szolgálja. Ezt egészítik ki a területi szereplők (megyék, megyei jogú városok) intézkedései, melyek a gazdaságfejlesztési hangsúly mellett a közszolgáltatásokat és a helyi közösségi kezdeményezéseket is támogatják.

Az egészségügyi és szociális ágazat fejlesztéseire, valamint a társadalmi befogadásra fordított források jelentős mértékben szolgálják a leszakadó rétegek felzárkózását.

Az ügyfélközpontú közigazgatás és a hatékony, elektronizált közszolgáltatások fejlesztése, valamint a korrupció csökkentése ugyancsak kormányzati szándék, melynek megvalósításához a 2017. évben is jelentős mértékű uniós forrás kerül felhasználásra.

Az infrastrukturális – közúti, vasúti, városi közlekedési, közmű-infrastruktúra és az árvízvédelmi – projektek 2017-ben továbbra is több száz milliárd forintos támogatások révén valósulhatnak meg.

2. Uniós programok alakulása

Magyarország és az Európai Unió költségvetési kapcsolatait a 2014-2020 közötti uniós költségvetés keretében rendelkezésre álló források felhasználása és a közös költségvetéshez történő hazai hozzájárulás összege határozzák meg.

A Kormány döntésével túlléphető uniós előirányzatok továbbra is garantálják, hogy ne legyen se pénzügyi, se szabályozási akadály a uniós források felhasználásának. Az ezekhez biztosítandó központi költségvetési finanszírozás összege pedig biztosított az egyes minisztériumok költségvetésében.

A 2017. év több tekintetben is fordulópontot jelent. Az utófinanszírozási rendszer sajátosságai és a 2007-2013-as támogatási periódus elszámolhatósági időszakának 2015. év végi lezárása következtében a 2016. évi költségvetésben még együtt szerepeltek a 2007-2013-as és a 2014-2020-as programozási időszak forrásai. A 2017. évi költségvetés kifizetései azonban már a 2014-2020-as időszakra összpontosítanak. Magyarország az új periódus kihívásaival felkészülten néz szembe, így a 2017. évi kifizetések nagyságrendje várhatóan megközelíti a korábbi évek kiemelkedően magas értékeit, fenntartva a gazdasági növekedés lendületét. A Kormány elkötelezett a 2014-2020-as időszak uniós forrásai döntő hányadának 2018. év végéig történő elköltésére vonatkozó célkitűzése mellett. Ezen cél megvalósítása érdekében az egyéb hazai jogszabályokkal összhangban lehetőség nyílik a rendelkezésre álló uniós támogatási keret 100%-ának kötelezettségvállalással való lefedésére. Emellett a Kormány lehetőséget teremtett mind az előleg arányának (nagyvállalatokon kívüli kedvezményezett kör esetében 50%-ra), mind az előleg igénybe vehető maximum mértékének (300 millió forintról 1 milliárd forintra) az emelésére, ezáltal a megfogalmazott célok elérésére. A rugalmasabb forrásfelhasználást teszi lehetővé az előleggel történő elszámolás határidejének 6-ról 8 hónapra történő emelése is. A 2017. évi kiadások mindezekkel összhangban kerültek megtervezésre.

A közlekedési, energia és távközlési ágazatokban új uniós forrás, az úgynevezett Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (Connecting Europe Facility, CEF) került bevezetésre, amelynek célja a transzeurópai hálózatok beruházásainak felgyorsítása. A közlekedési szektorban rendelkezésre álló „magyar boríték” főként vasúti fejlesztésre fordítható és pályázat benyújtásával lehet lekötni. Magyarország két pályázati körben benyújtott projektekkal lefedte a megközelítőleg 300 milliárd forintos nemzeti boríték összegét. A beruházások nagy része a 2017. évben kezdődik meg.

A korábbi időszakhoz hasonlóan a 2017. évben is több jogcímen érkezik olyan jelentős összegű támogatás hazánkba, amelyek a hazai költségvetésben nem jelennek meg, felhasználásukra azon kívül kerül sor. Ennek oka, hogy ezen támogatásokhoz nem kapcsolódik kötelező nemzeti társfinanszírozás, továbbá a kedvezményezettek körének, a támogatások összegének meghatározása nem a magyar hatóságok feladata, a jogosultsági kritériumokat ugyanis közösségi jogszabályok vagy az Európai Bizottság döntése határozza meg. A költségvetésen kívüli támogatások között összegükben – az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott – területalapú támogatások dominálnak, amelyek 2017. évi várható kifizetése 395,7 milliárd forint. Az EU Közös Agrárpolitikájának végrehajtását szolgáló másik

közvetlen támogatási jogcím az úgynevezett agrárpiaci támogatások (belpiaci, külpiaei, export- és intervenciós támogatások), melyből a belpiaci támogatások egy részéhez (például az Igyál Tejet Programhoz, az Iskolagyümölcs Programhoz és a Méhészeti Nemzeti Programhoz) kötelezően kapcsolódik nemzeti kiegészítés. Az agrárpiaci támogatási jogcím esetében 21 milliárd forint uniós támogatással lehet számolni. Nem jelennek meg a központi költségvetésben a közvetlenül az Európai Bizottságtól pályázható egyéb támogatások, melyek közül kiemelendők a kutatás-fejlesztési, környezetvédelmi, oktatási, valamint kulturális, kreatív ágazatokat érintő programok keretében megpályázható források.

Magyarország az Európai Unió tagjaként részt vesz az uniós költségvetés finanszírozásában. Magyarország 2017. évi hozzájárulását az elfogadásra kerülő uniós költségvetés főösszege és a 2016. december végi forint/euró árfolyam befolyásolja leginkább, a befizetés kereteit pedig az Európai Unió saját forrásainak rendszeréről szóló 2014/335/EU, Euratom tanácsi határozat kihirdetéséről szóló 2015. évi XCIII. törvény adja a vonatkozó uniós jogszabályokkal együtt.

IV. Az államháztartás központi alrendszere hiányának finanszírozása, az adósság kezelése, az adósság alakulása

1. A hiány finanszírozása és a központi költségvetés adósságának kezelése

Az elmúlt években jelentősen megváltozott az államadósság-kezelés feltételrendszere. A nemzetközi tőkepiaci, állampapírpiaci helyzet kedvező, a jelentős befektetői kereslet hatására az alacsony inflációs környezetben az állampapírpiaci hozamok és felárak alacsony szintre csökkentek. Ezt a változást tovább erősítették a jegybankok mennyiségi lazítási programjai. Az Európai Központi Bank 2015-ben indult állampapír-vásárlási programját kiterjesztette 2017 első negyedévéig, amellyel hozzájárul az európai kötvényhozamok további csökkenéséhez. A Magyar Nemzeti Bank önfinanszírozási programja jelentősen növelte a magyar állampapírok belföldi keresletét, és erősítette a hozamcsökkenést. Emellett a magyar állampapírok relatív helyzete is folyamatosan javul. Az alacsony hiány mellett évről évre csökken az államadósság-ráta (szemben az EU-országok többségében zajló folyamatokkal), a stabil és jelentős hazai (lakossági) megtakarítás a hiány és a lejáró államadósság finanszírozását alapvetően biztosítja, így egyre kevésbé szükséges a külföldi finanszírozás. Ezek a folyamatok várhatóan 2017-ben is jellemzőek lesznek. A korábbi évek tapasztalatai alapján mindemellett az államadósság-kezelés továbbra is kellő összegű likvid tartalékokkal bír, amivel az esetleges előre nem látott külső sokkok esetében is töretlenül biztosítható a költségvetés és az adósság finanszírozása.

Az államadósság-kezelési stratégia célkitűzése, hogy 2017-ben is megőrizze az elmúlt években elért stabil finanszírozási helyzetet, amelynek keretében változatlanul három fő cél érvényesül: egyrészt az államadósság GDP-hez viszonyított arányának csökkentése, másodsorban a devizaadósság részarányának csökkentése, harmadsorban a lakosság részvételének növelése az államadósság finanszírozásában. További stratégiai célkitűzések a forintpiac továbbfejlesztése, a piaci likviditás erősítése és a lakossági állampapír-állomány futamidejének növelése. A 2017. évi kamatkiadási és -bevételi előirányzatok tervezése, a finanszírozási terv kidolgozása ezen elvek figyelembevételével történt.

E stratégia keretében a hiány és a lejáró adósság finanszírozása döntően forintkibocsátásokkal történik. A központi kormányzat hiányának és a lejáró forintadósságnak a finanszírozását piaci és lakossági forintkötvény-kibocsátások biztosítják a tervek szerint. Az elmúlt években végrehajtott sikeres futamidő-hosszabbítási műveletek (például államkötvény-visszavásárlások és csereaukciók) révén 2017-ben is alacsony a lejáró forintkötvény mennyiség, azaz ebből a szempontból is csökkentek az államadóssággal kapcsolatos kockázatok. A lakossági állampapír-állomány nagyobb hányadát a lakossági kincstárjegyek képezik, azonban 2014-től már a 3-10 éves PMÁK (Prémium Magyar Államkötvény) és BMÁK (Bónusz Magyar Államkötvény) értékesítését is tartalmazza a terv. A közvetlenül a lakosságnak értékesített állampapírok növelik a belföldi befektetői bázist, és megbízható finanszírozást jelentenek az állam számára. A forint lakossági állampapír-állomány várhatóan a központi költségvetés adósságának 17,8%-át teszi ki 2017-ben.

2017-ben összesen 1628,4 millió eurónyi nemzetközi devizakötvény; 147 millió euró belföldi devizakötvény; valamint 610,5 millió euró nemzetközi pénzügyi szervezetektől felvett hitel és 23,0 millió euró egyéb, döntően átvállalt önkormányzati devizahitel visszafizetése esedékes. A 2408,9 millió eurónyi devizalejárat kevesebb mint a fele a 2016. évi devizalejáratoknak, melynek finanszírozása - továbbra is kedvező belföldi kereslet esetén - elsősorban a belföldi állampapírpiacra valósulhat meg. Ezenkívül a hazai kisbefektetők körében sikeres, az eurózóna inflációjához kötött kamatozású euró denominációjú P€MÁK kötvény (Prémium Euró Magyar Államkötvény) értékesítése is hozzájárul a devizalejáratok refinanszírozásához. 2017-ben is jelentős volumenű fejlesztési célú, kedvező kamatozású hitel felvétele várható a Nemzetközi Fejlesztési Intézményektől, amely külföldi, hosszú futamidejű forintforrás bevonását jelenti majd a hazai fejlesztési, beruházási programok megvalósításához.

2. A központi költségvetés adósságának és kamatának alakulása

2.1. A központi költségvetés adósságának 2017. évi alakulása

A központi költségvetés a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) szerint számított nominális adóssága 2017-ben 26 184,2 milliárd forintot érhet el a tervek szerint, így a GDP arányában várhatóan 70,2%-ra csökken a 2016. év végére tervezett 71,8%-ról. Az adósságmutató számításakor a Gst. 6. § (2) bekezdés a) pontja értelmében nem kell figyelembe venni az államadósság olyan növekedését, amely az európai uniós források utólagos visszatérítésének időigényéből, az Európai Unió költségvetésének esetleges likviditáshiányából, vagy bármely egyéb olyan okból keletkezik, amely miatt a felmerült kiadásra jutó európai uniós támogatás nem kerül elszámolásra a központi költségvetésben, tekintettel arra, hogy az csak ideiglenes növekedést okoz. A központi költségvetés adósságán belül a devizaadósság részaránya a 2016. évben várható 26,5%-ról 2017-ben tovább mérséklődik 23,3%-ra.

2.2. A költségvetés adósságával kapcsolatos folyó kiadások és bevételek

A bruttó kamatkiadások várható összege pénzforgalmi szemléletben 2017-ben 955,1 milliárd forintot tesz ki, ami 93,0 milliárd forintos csökkenést jelent az előző évi előirányzathoz képest. A nettó kamatkiadások is jelentősen csökkennek, a 2017-re várható 912,3 milliárd forintos kiadás 61,9 milliárd forinttal alacsonyabb a megelőző

évinél, és várhatóan a GDP 2,4%-át teszi ki. A nettó kamatkifizetések csökkenése az elmúlt időszakban bekövetkezett forintpiaci hozamcsökkenést mutatja, ami kompenzálja az államadósság nominális nagyságának emelkedéséből adódó kifizetésnövelő hatást, annak ellenére, hogy a lejáratú devizaadósságot is döntően forintkifizetések finanszírozzák.

Az eredményszámlátű nettó kamatkifizetések 1016,6 milliárd forintot, a nettó kamatkifizetések 1009,9 milliárd forintot tesznek ki 2017-ben.

A forintban fennálló adósság nettó pénzforgalmi és eredményszámlátű kamatkifizetése is alacsonyabb lesz 2017-ben a kamatszint csökkenése miatt. A devizában fennálló adósság eredményszámlátű és pénzforgalmi nettó kamatkifizetése is a tervezett állománycsökkenés és a kedvezőbb kamatok miatt kisebb lesz.

Az eredményszámlátű nettó kamatkifizetések 2017-ben a GDP 2,7%-át teszik ki.

Az adóssággal kapcsolatos pénzforgalmi kamatbevételek 2017-ben 42,8 milliárd forintot tesznek ki. A bevételek összegét még jelentősen meghatározza a hiányt finanszírozó államkötvények aukciós értékesítése során realizált felhalmozott kamat és árfolyamnyereség, amely 2017-ben 37,1 milliárd forintot tesz ki.

V. A kormányzati szektor hiánya és adóssága az Európai Unió módszertana szerint

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) előírásainak megfelelően ez a fejezet a 2017. évre tervezett adatok alapján ismerteti az államháztartás alrendszerei költségvetési egyenlegének összefüggését és kapcsolatát a 479/2009/EK rendelet szerinti kormányzati szektor hiányával és az ugyanott meghatározott kamatkifizetéseket figyelmen kívül hagyó elsődleges egyenlegmutatóval.

Az államháztartás költségvetési egyenlegének összefüggése és kapcsolata a maastrichti deficitmutatóval és elsődleges egyenleggel (GDP százalékában)	2017. évi előirányzat
Allamháztartás pénzforgalmi egyenlege	-3,2
Alrendszerenkénti bontásban:	
- központi költségvetés pénzforgalmi egyenlege	-3,2
- TB alapok pénzforgalmi egyenlege	0,0
- elkülönített alapok pénzforgalmi egyenlege	0,1
- helyi önkormányzatok pénzforgalmi egyenlege	-0,1
Maastrichti egyenleg (kormányzati szektor ESA egyenlege)	-2,4
- ESA kamatkifizetés	-3,0
- ESA elsődleges egyenleg	0,6
Alrendszerenkénti bontásban:	
- központi költségvetés ESA egyenlege	-2,6
- TB alapok ESA egyenlege	0,1
- elkülönített alapok ESA egyenlege	0,1
- helyi önkormányzatok ESA egyenlege	0,0
- államháztartáson kívüli, kormányzati szektorba sorolt szervezetek egyenlege	0,0
GDP	37 279,2

1. Az uniós és az államháztartási elszámolások főbb módszertani eltérései

Az uniós statisztikai szabványok által definiált kormányzati szektor nagyobb szervezeti kört foglal magába, mint az államháztartás. Mindazon szervezetek beletartoznak, amelyek tevékenységük során közjavakat állítanak elő, a nemzeti jövedelem és a nemzeti vagyon elosztásában vesznek részt, irányításukat kormányzati szervek végzik, és tevékenységük ellenértékében 50%-nál kisebb arányt képvisel az árbevétel. A kormányzati szektorba sorolandó nem államháztartási szervezetek körét statisztikai munkabizottság állapítja meg. A 2017. évi költségvetés tervezési időszakára a kormányzati szektorba tartozó, államháztartáson kívüli szervezetek száma meghaladja a háromszázötvenet.

Az uniós módszertan – a szervezeti kör különbözőségén túl – a számbavétel időpontját, értékét, az elszámolandó tranzakciók körét illetően is eltér az államháztartási elszámolásokhoz képest. Az alkalmazandó uniós módszertant, az ESA2010 nemzeti számlarendszert egy uniós tanácsi rendelet¹ tartalmazza, amely uniós tagságunk révén a magyar jogrend részét képezi.

2. A kiemelt mutatószámok

Az európai uniós tagsággal Magyarország vállalta az euró bevezetését, melynek fiskális kritériumaként a hiányt 3% alá, az adósságot 60% alá kell csökkenteni, középtávon pedig a Stabilitási és Növekedési Egyezmény alapján meghatározott strukturális deficitcélrt kell teljesíteni a GDP arányában.

Az Európai Unió jogrendje szerint a tagországoknak évente két alkalommal – március és szeptember végéig – kell hivatalos jelentésben (Notifikáció) közölniük a két kiemelt kormányzati mutatót: a kormányzati szektor adósságát és hiányát, függetlenül attól, hogy az adott ország túlzotthiány-eljárás alatt áll-e. A Notifikáció szerinti adatszolgáltatásban foglaltak adnak kiinduló jogalapot a túlzotthiány-eljárás megindítására vagy befejezésére. A Notifikációs jelentést valamennyi tényidőszakra a Központi Statisztikai Hivatal állítja össze a nem pénzügyi számlák tekintetében, a Magyar Nemzeti Bank a pénzügyi számlák körében, míg a Nemzetgazdasági Minisztérium mind az EDP-egyenlegnek, mind a maastrichti adósságnak az adott évi várható értékét adja meg.

A maastrichti hiánymutató és az államháztartási törvényben meghatározott deficitmutató tartalmi eltérése elsősorban a szervezeti kör különbözőségéből és az eredményszemléletű számbavételből (például adóknál és járulékoknál, dologi kiadásoknál, beruházásoknál, béreknél, kamatoknál), valamint a pénzügyi műveletek kiszűréséből adódik, de más jellegű tételek is befolyásolják azt.

A maastrichti adósságmutató a statisztikai értelemben vett kormányzati szektor konszolidált bruttó adósságát névértéken fejezi ki. (A konszolidálás a kormányzati szektoron belüli adósságelemeket szűri ki.) A túlzotthiány-eljárás referenciaértékeként

¹ Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Text with EEA relevance)

választott adósság bruttó szemléletű mutató: a különböző pénzügyi instrumentumokban fennálló kötelezettségek nem csökkenthetők (nem nettósíthatók) az azonos instrumentumokban fennálló követelésekkel és a más instrumentumban fennálló követeléssel sem. A névértéken számított adósság a visszaváltáskor ténylegesen fizetendő érték szerinti számbavételt jelenti.

A derivatívák piaci termékek, névértékkel nem rendelkeznek, ezért nem részei az uniós adósságmutatónak. A magyar államháztartási számviteli szabályok szerint a diszkontértékpapírokat kibocsátási áron tartják nyilván, így a kibocsátási és visszaváltási értékük (névértékük) különbözete az állam nyilvántartott értékpapír-adósságát növeli.

VI. A strukturális egyenleg alakulása

Az államháztartásról szóló törvény alapján a strukturális egyenleg a kormányzati szektornak a gazdaság ciklikus hatásaitól és egyedi tételektől megtisztított egyenlege. A stabilitási törvény szerint a költségvetési egyenlegnek mindenkor összhangban kell lennie a strukturális egyenlegben meghatározott középtávú költségvetési céllal. A középtávú költségvetési célt a Konvergencia Program tartalmazza. A középtávú költségvetési célból következő költségvetési egyenleg meghatározásához a ciklikus igazítás számítása 0,49 nagyságú együtthatóval történik. Az együttható azt jelenti, hogy az államháztartás egyenlege 0,49 százalékponttal változik, amennyiben a GDP (változatlan szerkezetben) 1%-kal eltér a potenciális kibocsátástól. A makrogazdasági pálya ciklikus alakulása (kibocsátási rés alakulása) és a költségvetésben szereplő egyszeri tételek ismeretében meghatározható a középtávú költségvetési céllal összhangban levő hiánypálya. Magyarország számára jelenleg a meghatározott középtávú költségvetési cél a GDP 1,7%-a. 2017-ben a 2,4%-os uniós módszertan szerinti költségvetési hiánynak a Kormány számításai szerint 2,1%-os strukturális egyenleg feleltethető meg.